

SKO registratienummer SKO-004

Jaarverslag 2006

Lectoraat Sustainable Tourism and Transport

NHTV internationale hogeschool BREDA

Jaarverslag Lectoraat Sustainable Tourism and Transport NHTV internationale hogeschool Breda 2006

Het verslagjaar 2006 is een vruchtbaar jaar geweest voor de kenniskring en het lectoraat Sustainable Tourism and Transport. Tientallen publicaties zagen het licht, waaronder diverse gereviewde journal artikelen en één proefschrift in de NHTV Academic Series. Ook presenteerden kenniskringleden en de lector bij tientallen, veelal internationale, symposia, workshops en seminars hun ideeën en resultaten van hun werk. Een hoogtepunt vormde het door het lectoraat in samenwerking met het wetenschappelijke netwerk e-CLAT georganiseerde internationale symposium "Climate change and tourism conference. Theme: Tourism and Climate Change Mitigation" van 11 tot 14 juni in Westelbeers. Met ongeveer 50 deelnemers, 28 papers en een vijftal workshops was de opbrengst van dit symposium groot. De deelnemers beoordeelden het in een evaluatieformulier bijna unaniem met goed. In de loop van 2007 zal een selectie van de beste papers na een dubbelblind preview in de NHTV Academic series verschijnen.

Keynotes werden door de lector gegeven tijdens door EU voorzitter Oostenrijk georganiseerde prestigieuze European Expert Conference 'Challenges and innovation facing environment, tourism and transport' voor 400 deelnemers in Wenen en tijdens de '8th Sommets du tourisme Chamonix-Mont-Blanc, What alternatives to the automobile in tourism resorts?' met 150 deelnemers in Chamonix op 6-8 december 2006. Papers werden geschreven voor o.a. de TTRA (Dublin), het jaarlijkse Brighton University congres in Eastbourne, het Transport and Climate Change congres in Oxford en vele anderen.

Op onderwijsgebied begint het afstudeerprogramma zijn vruchten af te werpen. In totaal hebben tien studenten bij NHTV Centre for Sustainable Tourism and Transport (CSTT) een afstudeerproject met succes afgerond. Onderwerpen liepen uiteen als: maatschappelijk verantwoord ondernemen bij openbaar vervoerbedrijven, vliegticket prijsbewustzijn van Nederlanders, milieueffecten van 'omvliegen', recreatieverkeer en de mogelijkheden om duurzaam gedrag te promoten via vrijetijdsevenementen. Tijdens een seminar hebben de afstudeerders aan elkaar en de kenniskring en andere betrokkenen bij CSTT hun resultaten gepresenteerd.

Een begin gemaakt met de ontwikkeling van de minor 'Corporate Social responsibility, the case of tourism', een omwerking van de bestaande 'Sustainable tourism 2'. De cursus zal – bij voldoende belangstelling - in september 2007 gaan draaien. Dit jaar zijn de drie ST afstudeerrichtingen als vanouds gegeven. Voorts hebben kenniskringleden en lector vele gastcolleges gegeven zowel binnen NHTV als daarbuiten in Nederland en in het buitenland (Macau, Finland, diverse landen Oost-Europa).

Een groot derdegeldstroomproject is uitgevoerd voor PriceWaterhouseCoopers in het kader van het Europese project Move-It. NHTV aandeel bestond uit een onderzoek naar de internationale mobiliteit van studenten van MBO en HBO toeristische opleidingen in Nederland. Voorts zijn kleine projecten uitgevoerd ten behoeve van Trip Consult waarbij GIS is ingezet om hulpdienstroutes en rijtijden in kaart te brengen, en is voor coirdaid een project uitgevoerd naar kansen van microfinanciering in de Dominicaanse Republiek. Voorts is vrij veel aandacht besteed aan acquisitie, maar dat heeft in 2006 nog geen projecten opgeleverd. Voor 2007 wel al een onderwijsproject in Turkije.

Interne projecten zijn gestart op het gebied van modelontwikkeling van geluk en reisgedrag en de ontwikkeling van een model waarmee de invloed van klimaatverandering op wereldwijde toeristenstromen in beeld gebracht kunnen worden. Ook is een onderzoek naar de geschiedenis van toeristenstromen gestart, dat in 2007 in een promotietraject zal uitnoden. Dat geldt ook voor het onderzoek van de lector naar systeem dynamische modellering van het toersime-klimaatbiodiversiteit-complex, dat ook in 2007 als promotietraject van start is gegaan.

Het lectoraat staat met de vele publicaties goed in de (inter-)nationale onderzoekswereld en houdt nauwe contacten met de sector. Daarnaast zijn lector en kenniskringleden lid van vele internationale netwerken (zie §2).

1. Ontwikkelingen en/of wijzigingen in het kennis- of beroepsdomein waarop de lector werkzaam is en de manier waarop dit in het lectoraat doorwerkt.

Door de snel toenemende aandacht voor milieu in het algemeen en klimaatverandering in het bijzonder neemt ook de belangstelling toe voor met name de gevolgen van de vervoerscomponent van het toerisme en voor de verduurzaming daarvan.

Tegelijk krijgt ook de rol van toerisme bij mondiale vraagstukken als armoedebestrijding en natuurbescherming meer aandacht, omdat er zowel directe als indirecte verbanden bestaan met milieuaantasting en klimaatverandering. Het spanningsveld tussen de verschillende doelstellingen (armoedebestrijding, natuurbehoud in 'hotspots' en de massaliteit van het luchtvervoer van toeristen) dat daarvoor nodig is wordt steeds duidelijker. Eenvoudige oplossingen zijn hiervoor niet, maar het lectoraat zet kleine stapjes op deze weg.

Vorderingen worden ook gemaakt op het gebied van vervoer (met name luchtvaart) en de invloed daarvan op klimaatverandering. Vooral de lector ontwikkelt op dit gebied nieuwe visies in samenwerking met onderzoekers uit Engeland, Frankrijk, Nederland, Nieuw-Zeeland en Zweden.

Op het gebied van de prognoses van de ontwikkeling van brandstofefficiency van de luchtvaart is een nieuwe visie en methode ontwikkeld en gepresenteerd. Ook is een diepgaande studie verricht naar de niet- koolstofdioxide effecten van luchtvaart nu en in de verre toekomst. Met name methodes voor scenariostudies zijn daarbij tegen het licht gehouden en beoordeeld op hun bruikbaarheid.

Van steeds groter belang wordt aandacht voor het gedrag van toeristen en met de redenen waarom afgelegde afstanden onevenredig sterk toenemen terwijl de duur van reizen alsmaar afneemt, twee ontwikkelingen die de milieubelasting sterk vergroten.

2. Ontwikkelingen en/of wijzigingen in de wijze waarop het lectoraat is ingebed in de onderwijsorganisatie of het kennismanagement van de hogeschool en in de regionale of (inter)nationale kennisinfrastructuur

Genoemd kunnen worden e-CLAT (actieve deelname, wetenschappers op het gebied van klimaatverandering en toerisme), KIVI NIRIA (lidmaatschap hoofdbestuur), FEANI (European Federation of National Engineering Associations) en Vice Chairman European Organisations for Engineering, Brussel), UIT (Union International des Transport Publique; Member of Academic Board and academic reader) en CSCMP (Council of Supply Chain Management Professionals, Educational Officer; Round Table Benelux en lid van Board of Directors USA), Innovatienetwerk Prov. Gelderland, etc. Voorts wordt met de WUR (Wageningen Universiteit en Researchcentrum) en de Vereniging voor Vrijtijdsstudies samengewerkt onder andere aan een in 2007 te houden herintroductie van de Nederlands-Vlaamse vrijtijdsstudiedag. In IDUT (Initiatiefgroep Duurzaam Uitgaand Toerisme) is de lector actief betrokken bij organisatie van de elfde Groeneveldconferentie op 13 juni 2007 over klimaatverandering en toerisme.

Binnen NHTV is de lector lid van de nieuw opgerichte Academic Board en het interne lectorenoverleg en betrokken bij de overgang van NHTV van hogeschool naar universiteit. De opleidingsstructuur van NHTV is gereorganiseerd door de vorming van vijf academies. Het Lectoraat viel tot het einde van het verslagjaar nog rechtstreeks onder het College van Bestuur, maar maakt inmiddels deel uit van de nieuwe Academie voor Toerisme. Dit biedt kansen voor een verdere integratie van het lectoraat in onderwijs. Ook kan het lectoraat zo beter een taak vervullen bij de ontwikkeling van onderzoek en een 'academische werkhouding' onder docenten en studenten.

3. Voortgang van de werkzaamheden aan de hand van onderstaande indicatoren, die ook in de aanvraag zijn vermeld

- A. *Doorwerking in een aanpassing van curricula, betrokkenheid bij het onderwijs op bachelor- en masterniveau, waaronder afstudeerprojecten, professionalisering van docenten of verandering van opleidingsstructuren in zowel het initieel onderwijs al het post initieel onderwijs.*

De resultaten van onderzoeksprojecten worden vertaald in (gast-)colleges binnen NHTV, met name voor de ST-cursussen, voor SLM en voor de European Tourism Masters opleiding, maar ook voor de nieuwe Tourism Destinations Master en voor diverse cursussen binnen Toerisme management, Vrije tijdsmanagement en bij SLM. De uitgevoerde externe projecten en vele werkveldcontacten en netwerken dragen bij tot het traceren van interessante stage- en afstudeeropdrachten in het internationale werkveld. De projecten voeden de praktijkgerichtheid en de actualiteit van het onderwijs. De in projecten en wetenschappelijke bijdragen gegenereerde kennis wordt benut in ondermeer de afstudeerspecialisatie Sustainable Tourism.

Activiteit	Deelnemer(s) STT	Partner(s)	Output
Vorbereiding Minoren	Paul Peeters Niek Beunders Onno Reichwein Jos van der Sterren Jan Willem Proper Ton van Egmond	Diverse opleidingen, CSTT en lectoraat VM	Eerste aanzet tot ontwikkeling minoren
Gastcolleges in Macau (15-30 november)	Jan Willem Proper	-	Gastcolleges 'Transport as the key to succesfull Tourism'.
Presentatie Inholland op 28 april.	Jan Willem Proper	-	Gastcollege 'Doorlichtingen in het MKB.'
Presentatie Hogeschool van Rotterdam op 10 februari.	Jan Willem Proper	-	Gastcollege 'Logistiek is chique?'
Presentatie Gummersbach op 13 november.	Jan Willem Proper	-	Gastcollege 'Es geht immer in eine Richtung. Die Frage iß welche?'
Onderzoek milieu-indicatoren CVO	Jeroen Nawijn Paul Peeters	TNS-NIPO & NBTC (CVO)	Projectvoorstel
Afstudeerbegeleiding student onderwerp: duurzaam ruraal toerisme Spanje	Jos van der Sterren	ITMS	Scriptie titel 'Recommendations for sustainable tourism development strategy for El Valle de Lecrín, Spain'.
Marijke De Nijs	Jeroen Nawijn	TM	Duurzaam toerisme en voorlichting
Jolien Verwaaijen	Jeroen Nawijn	TM	Sekstoerisme op Tobago
Laura Kusters	Jeroen Nawijn	TM	Low cost, low fares, wrong image
Marloes van den Broek	Jeroen Nawijn	TM	Stedenreizen en vervoer
Vorbereiding Academic minor	Martin Landré	Diverse opleidingen	Voorstel voor Academic minor
Herschrijven cursus Natural and Cultural Heritage in Sustainable Tourism afstudeerspecialisatie	Niek Beunders	Afdeling ITMS	Vernieuwde cursus met actuele praktijkcomponenten

Activiteit	Deelnemer(s) STT	Partner(s)	Output
Afstudeerproject drie studenten voor WWF Danube Carpathian Programme in Vojvodina, Servie	Niek Beunders	ITMS WWF Danube Carpathian Programme in Vojvodina, Servie	Anouk van Hoof, winnaar TUI award voor duurzaam toerisme. Contact met Universiteit van Novi Sad over ontwikkeling Master in Sust Tourism.
Afstudeeronderzoek naar verbetering samenwerking NP Hoge Veluwe en toeristisch-recreatieve ondernemers	Niek Beunders	ITMS/ NP Hoge Veluwe	Onderzoek wordt in 2007 afgerond
Begeleiding afstudeerder Jan Sier	Paul Peeters	SLM	Geslaagd met scriptie onder de titel "Duurzaam Recreatieverkeer, Een Studie naar problematiek en beleid op het gebied van duurzaam recreatieverkeer".
Begeleiding afstudeerder Barbara van Beek	Paul Peeters	VTM	Geslaagd met scriptie onder de titel "Onderweg naar een duurzame leefstijl. Over de promotie van duurzame leefstijlen via vrijetijdsactiviteiten".
Begeleiding afstudeerder Leander Hep	Paul Peeters	SLM	Geslaagd met scriptie onder de titel "Onbezorgd omvliegen. Een onderzoek naar omvliegen: de mate waarin het voorkomt en de milieubelasting die het veroorzaakt".
Gastcollege vierdejaars, Den Haag op 11 september 2006.	Paul Peeters	Haagsche Hogeschool	Gastcollege 'Sustainable European Tourism'
Gastcolleges binnen NHTV voor ST2, CPO2, ETM, TDM en SLM06.	Paul Peeters	MT, ITMC, VTM, SLM.	Zeven colleges op het gebied van duurzaam vervoer voor toerisme, duurzame ontwikkeling, milieuproblemen en mogelijke oplossingen (NL en Engels).
Introductie Onderwijsdag NHTV, 20-10-2006	Paul Peeters Niek Beunders	Elke Ennen	Presentatie "Extern Onderzoek en Advies. Strategische instrumenten bij Academische Statuur NHTV" als input voor Academievorming.

B. Inhoudelijke relatie met onderzoekers en met soortgelijke verbanden van docenten bij instellingen van hoger onderwijs en onderzoek in Nederland en over de landsgrens

Activiteit	Deelnemer(s) STT	Partner(s)	Output
Share Your Experience - Leiden	Jeroen Nawijn	-	workshop
Gastcollege UvA duurzaam toerisme Benin (28 maart 2006)	Jos van der Sterren	ECDO/UvA	gastlezing
Projectbegeleiding studenten duurzaam toerisme Benin	Jos van der Sterren	ECDO/UvA	projectdocument
Bezoek DHO presentaties ITP (20 november 2006)	Jos van der Sterren	ECDO/UvA	Workshop/presentaties
Afstudeerbegeleiding Filippijnen: stakeholder analyse	Jos van der Sterren	Universiteit Leiden/ ECDo/Uva	Scriptie
3 Gastcolleges corporate responsible tourism (van 11-14 januari 2006)	Jos van der Sterren	Haaga Polytecnic University Finland	3 Gastlezingen
Gastcollege propoor toerisme (op 7 maart 2006)	Jos van der Sterren	CEDLA Amsterdam	Gastlezing
Intensieve cursus Collaborative Plan Making (17-28 juli 2006)	Martin Landré	North West University (Zuid-Afrika), Department of Town and Regional Planning	Hoor- en werkcolleges, cursusmateriaal
Contact met Universiteit van Novi Sad, Servie over gezamenlijk ontwikkelen master duurzaam toerisme	Niek Beunders	Universiteit van Novi Sad, Universiteit van Bournemouth	Afspraken over gezamenlijke Tempusaanvraag in 2007
Gastcollege Master Natural Resource Management Universiteit van Utrecht (19-06-2006)	Niek Beunders	Universiteit van Utrecht	Gastcollege
Lidmaatschap PAN Parks Research netwerk	Niek Beunders	Universiteiten en hogescholen In Zweden, Bulgarije, Oostenrijk, GB, Zwitserland, USA, NL	Uitwisseling onderzoeksresultaten, trainingsproject GEF in Turkije
Lecture geschiedenis toerisme voor seminar HAAGA Helsinki	Onno Reichwein	HAAGA Helsinki	Abstract ingeleverd. Seminar maart 2007.
Deelname Internationaal onderzoekernetwerk e-CLAT	Paul Peeters	e-CLAT	Inhoudelijke discussies, organisatie diverse workshops.
Adviezen Ecologische Voetafdruk.	Paul Peeters	CITO en SLO is het nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling	Ten behoeve van website en examenopdrachten.
Deelname duurzaam toerismenetwerk	Paul Peeters	Öko Instituut, Berlijn	Deelname in aanvraag voor internationaal Europees netwerk.
Begeleiding afstudeerproject	Paul Peeters	ICIS, Universiteit Maastricht	Begeleiding afstudeerscriptie Sebastian Kuhn.
Gastdocent Beninproject op 27-02	Ton van Egmond	ECDO / Universiteit van Amsterdam	Advies ecotourism development La Route de Peches
Gastdocent MBA Hotel and Tourism Management 18-21 april.	Ton van Egmond	Hotelschool Maastricht	Vierdaagse cursus sustainable tourism

C. Inhoudelijk relatie met bedrijven of instellingen in de regio of daarbuiten

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Presentatie voor ATIM (logistiek adviesbureau op 11 januari):	Jan Willem Proper	ATIM	Presentatie 'Logistieke doorlichtingen een succes!'
Presentatie op 28&29 maart voor Platform Logistiek.	Jan Willem Proper	Platform Logistiek	Presentation 'SCOR (Supply Chain Operations Reference) model'.
NHTV congres (op 15 februari).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Back to the Future: Be aware of disruption management'.
Lid van de adviesgroep Innovatienetwerk OV Provincie Gelderland.	Jan Willem Proper	-	-
CSCMP (Council of Supply Chain Management Professionals): Educational Officer; Round Table Benelux en lid van Board of Directors USA.	Jan Willem Proper	CSCMP	-
Lid Hoofdbestuur/ Vice president: KIVI NIRIA (ingenieursvereniging)	Jan Willem Proper	KIVI NIRIA	-
Lid FEANI (European Federation of National Engineering Associations) en Vice Chairman European Organisations for Engineering (Brussels).	Jan Willem Proper	FEANI	Auditor European Monitoring Commission (van FEANI) voor: - Bulgaria Engineering Universities. Februari 2006 - German Universities May 2006
UITP (Union International des Transport Publique; Member of Academic Board and academic reader	Jan Willem Proper	UITP	
Advies Cordaid propoor toerisme Dominicaanse Republiek	Jos van der Sterren	Cordaid	Adviesrapport: "Samenwerking TUI - Cordaid Dominicaanse Republiek, advies en plan van aanpak"
Werkbezoek op 15-22 maart aan WWF Danube Carpathian Programme Hongarije/Servië/Kroatië	Niek Beunders	WWFDCP	Afstudeerproject drie studenten (1 winnaar TUI Award). Verkenning verdere samenwerking.
Lidmaatschap werkgroep Beheer, Inrichting en Onderzoek van Nationaal Park De Biesbosch	Niek Beunders	NP de Biesbosch, SBB	Kennis over management NP; meedingen naar projecten en onderzoeksopdrachten (bijv. Monitoring vaarbewegingen)
Deelname expert panel Bureau Ruimte voor de Rivieren ivm herinrichting Noordwaard 28 september 2006	Niek Beunders	Rijkswaterstaat, Bureau Ruimte voor de Rivieren	Erkenning opgebouwde expertise, financiële vergoeding
Projectvoorstel: ecotoerisme training voor GEF/Worldbank voor NP managers in Turkije.	Paul Peeters Niek Beunders	GEF/Worldbank General Directorate of Nature Protection and National Parks (GDNPNP) of the Ministry of Environment and Forestry (MEF).	Contract getekend dec. 2006, implementatie januari-juni 2007.

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Trainingsvoorstel Nationale Parken voor Rabobank ism PAN Parks Foundation	Niek Beunders	PAN Parks Foundation	Voorstel wacht op goedkeuring stakeholders
Workshop ecotourism voor WWF Danube Carpathian Programme (DCP) in future Biosphere Reserve Lower Prut River, Cahul, Moldova	Niek Beunders	WWF DCP	Succesvolle workshop Contacten met Universiteit Cahul, Moldova
Werkbezoek ECEAT Amsterdam op 3 oktober 2006	Niek Beunders	ECEAT	Afstudeeropdracht Belarus Gastcollege ECEAT in NHTV ST-cursus
Deelname jaarlijkse PAN Parks conferentie in Oulanka NP Finland	Niek Beunders	PAN Parks Foundation	- contact over ecotoerisme training voor GEF/Worldbank voor NP managers in Turkije - gastcollege SNP Natuurreizen in NHTV ST-cursussen - overleg over trainingsvoorstel PAN Parks voor Rabobank
Ontvangst delegatie uit Cumbria in kader van Steep project van 18-9 t/m 22-9.	Paul Peeters, Niek Beunders, Ton van Egmond	Fonds Duurzaam, Leisure Link, IUCN, Fietsvakantiewinkel St. LF, NP Hoge Veluwe	Vijfdaagse excursie voor acht toerisme en natuurbehoud professionals uit het Lake District en Yorkshire in het kader van EU STEEP project. Excursies naar Kop van Overijssel, Fietsvakantiewinkel, IUCN, NP Hoge Veluwe, gastcollege voor NHTV studenten en diverse presentaties.
Contacten en werkbezoek NP de Meinweg op 9 november 2006	Niek Beunders	Gemeente Roerdalen	Vorbereiding onderzoeksvoorstel (2007)
GIS-analyse Dekkingsplan Brandweer Zutphen	Martin Landré	TripConsult	15 digitale kaarten
Overleg ANVR implementatie nieuwe PMZ cursus	Onno Reichwein	ANVR / Step Consultancy / Stichting Milieuzorg	Cursus PMZ en examen Implementatie PMZ cursus HBO onderwijs
Contact NBTS en TNS NIPO gebruik CVO bestanden	Onno Reichwein	NTBC en TNS NIPO	Beschikking CVO bestanden onder voorwaarden
Project onderzoek Klimaatcompensatie	Paul Peeters	CE Delft	Resultierend in paper tbv de "ECLAT Climate change and tourism conference. Theme: Tourism and Climate Change Mitigation", 11-14 juni 2006, Westelbeers, Nederland.
Bijdrage aan Kennisagenda Duurzaam Toerisme	Paul Peeters Ton van Egmond	RMNO	Diverse overleggen en schriftelijke bijdragen.
Bijdrage aan strategie	Paul Peeters	Stichting Natuur en Milieu	Commentaar op strategisch stuk over vervoer en gesprek met Van Biezen.
Reacties op commentaar op NLR rapport	Paul Peeters	ACARE	Schriftelijke discussie met mr. Bottasso van de Advisory Council for Aeronautics Research in Europe.
Bijdrage aan brochure	Paul Peeters	IUCN	Bijdrage aan een brochure over de rol van toerisme bij het behoud van natuur.

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
Actief lid van IDUT	Paul Peeters	IDUT, ANVR	De Initiatiefgroep Duurzaam uitgaand Toerisme, onder voorzitterschap van ANVR, bestaat uit vertegenwoordigers van toeristisch bedrijfsleven, NGO's, Hogescholen, universiteiten en adviesbureaus.
Bijdragen aan evaluatie luchtvaart in EU ETS voor toerisme	Paul Peeters	DG ENV	Mr. Ladefoged van het DG ENV heeft met name gebruik kunnen maken van de resultaten van MuSTT.
Deelname Workshop toekomst van toerisme op 26 oktober	Paul Peeters	NIPO/NTS en MNP	Het Milieu en Natuurplanbureau doet verkenningen van de milieu-invloed van verschillende sectoren, waaronder toerisme.
Project Move-It	Paul Peeters Ariane Portegies Lars de Jong	PWC, European Commission	Onderzoek naar de internationale mobiliteit van toerisme studenten MBO en HBO.
Project wereld toeristisch vervoer en klimaatverandering	Martin Landré Paul Peeters	Universiteit Maastricht	Ontwikkeling wereldvervoermiddel voor toerisme en gevoeligheid voor klimaatverandering.

D. De inspanningen op het gebied van kennisontwikkeling toegepast onderzoek en kennisoverdracht gericht op het (georganiseerde) bedrijfsleven of werkveld

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
CSCMP ¹ Dubai (op 24 februari).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'disruption management'.
Presentatie CSCMP Brussels (21 april).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Logistics as European hidden factory'.
CSCMP San Antonio (USA) (16 oktober).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Collaboration in the Supply Chain'.
CSCMP Chicago (USA, 10 juni).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Logistic Developments in Europe. The view of an educator'.
AVV Rotterdam op 10 januari.	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Openbaar Vervoer in 2010'.
UITP (Brussel, Op 27 oktober).	Jan Willem Proper	-	Presentatie 'Corporate Responsibility in Public Transport'.
RTL TV (september) interview.	Jan Willem Proper	-	Interview over Openbaar vervoer gratis?
De Stem (25-10) interview.	Jan Willem Proper	-	Interview over aanbesteden.
Project Groene Golf.	Jan Willem Proper	Min V&W	Presentatie 'PV als boeiend alternatief'.
Tourism symposium University of Brighton -Eastbourne (Imagine There's No Countries), 22-23 juni 2006.	Jeroen Nawijn Jos van der Sterren Paul Peeters	-	Artikel ingediend
TTRA Conference 2007	Jeroen Nawijn	-	Abstract ingediend
VVS Studiedag 2007	Jeroen Nawijn	-	Abstract ingediend
Paper Brighton	Jeroen Nawijn/ Jos van der Sterren	-	Paper en presentatie 'The STEP program and LDCs: is tourism the best alternative?'

¹ CSCMP=Council of Supply Chain Management Professionals

Activiteit	Deelnemer(s)	Partner(s)	Output
GIS-paper Phuket RMNO International Working Conference 'Connecting the agendas: Sustainable development of tourism', op 2-3 november 2006, Amsterdam.	Martin Landré/ Jos van der Sterren	RMNO	Paper 'Using GIS tourism research in combating poverty in developing countries: the case of Phuket, Thailand'.
GPS en GIS applicaties en analyse van grondgebruik in toerismebestemmingen in de opleiding International Tourism Management and Consultancy (ITMC).	Martin Landré, Jos van der Sterren, R. Simons	-	Monografie "GPS en GIS applicaties en analyse van grondgebruik in toerismebestemmingen in de opleiding International Tourism Management and Consultancy (ITMC)."
Interview tijdschrift Goodies + commentaar concept	Paul Peeters Niek Beunders Ton van Egmond	-	Artikel verschijnt in 2007
Presentatie Walled Towns Friendship Circle Conference: City Behind Walls, Identity versus Image 24-28 oktober 2006	Niek Beunders	-	Presentatie 'An outsider perspective on walled cities. Image and identity from a tourism destination perspective', werkveldcontacten.
Werken aan handboek: Destination development Vulnerable Areas	Niek Beunders	-	Te verschijnen in 2008
Presentatie tijdens MMV-3 congres in Rapperswil, CH (13-09-2006).	Niek Beunders	-	Paper 'Visitor Management And Destination Management As Tools For Sustainable Regional Development', IN Exploring the Nature of Management, Siegrist. D, Clivaz. C., Hunziker.M, Iten.S. (eds.), University of Applied Sciences, Rapperswil 2006.
Conference of tourism Economics Mallorca, mei 2006	Jos van der Sterren	-	Paper "Challenges for microfinance in LDC tourism destinations. Poverty and micro- and small enterprises" accepted.
Kwantitatief onderzoek vakantiegedrag Nederlanders, presentatie gehouden te 24 mei 2006 op NHTV	Onno Reichwein		Presentatie PPT
Historisch onderzoek geschiedenis vakantiebesteding Nederlanders / Britten	Onno Reichwein		Paper (intern CSTT)
sociologisch-historische benadering van het toerisme	Onno Reichwein		Paper (intern CSTT)
Keynote speech tijdens de "e-CLAT Climate change and tourism conference. Theme: Tourism and Climate Change Mitigation", 11-14 juni 2006, Westelbeers	Paul Peeters	e-CLAT	Keynote speech 'Tourism and climate change mitigation. Towards a research agenda' te Westelbeers.
Presentatie tijdens het internationale Airneth seminar "The challenges of high-priced oil for aviation" op 13 januari 2006.	Paul Peeters	Airneth	Presentatie 'Fuel efficiency of commercial aircraft. An overview of historical and future trends.'

Keynote presentation European Expert Conference and European Contest 'Ecologically sound travel in Europe. Challenges and Innovation facing Environment, Transport and Tourism', Wenen, 30-31 januari 2006.	Paul Peeters	Op uitnodiging van het Oostenrijkse Umwel Ministerium.	Keynote presentatie 'Trends in European Tourism Transport and Impacts'. Paper in Proceedings folder in drie talen.
Presentatie tijdens de "E-CLAT Climate change and tourism conference. Theme: Tourism and Climate Change Mitigation", 11-14 June 2006, Westelbeers.	Paul Peeters	Victoria Williams (Imperial College London), Stefan Gössling (Lund University)	Paper en presentatie 'Air transport greenhouse gas emission factors'.
Presentatie tijdens de TTRA 37th Annual Conference "New frontiers in global tourism: trends and competitive challenges", 18 juni, Dublin.	Paul Peeters	Alexander de Haan (TUD), Stefan Gössling (Lund University)	Presentatie 'Tourism transport: policy options for mitigating GHG emissions'.
Presentatie bij de "International Conference on Transport, Atmosphere and Climate", 26-29 juni 2006, Oxford, UK.	Paul Peeters	DLR, TAC	Paper en presentatie 'Fuel efficiency of commercial aircraft. An overview of historical and future trends'
Gastcollege voor Haagsche Hogeschool vierdejaars, Den Haag op 11 september 2006.	Paul Peeters	Haagsche Hogeschool	Gastcollege 'Sustainable European Tourism'.
Presentatie tijdens het door RMNO georganiseerde "International Working Conference 'Connecting the agendas: Sustainable development of tourism', op 2-3 november 2006, Amsterdam.	Paul Peeters	RMNO	Presentatie en paper 'Trends in European Tourism Transport and Environmental Impacts'
Keynote tijdens de '8th Somets du tourisme Chamonix-Mont-Blanc, What alternatives to the automobile in tourism resorts?', Chamonix, 6-8 december 2006.	Paul Peeters		Keynote speech 'The future of tourism transport: innovation for sustainable tourist mobility?',
Presentatie aan de DG ENTR Working Group Transport van de Tourism Sustainability Group, 31 januari 2006, Wenen.	Paul Peeters	Op uitnodiging van het Oostenrijkse Umwelt Ministerium	Presentatie onder de titel 'Overview of the MuSST project'.
Publicatie artikel in European Transport, 32, 2-25	Paul Peeters	Kees van Goeverden Piet rietveld, J. Koelemeijer	Subsidies in public Transport
Publicatie in Journal of sustainable Tourism, 14 (2), 157-171	Paul Peeters	Frans Schouten	Reviewed paper onder de titel 'Reducing the ecological footprint of inbound tourism and transport to Amsterdam'.
Boekbespreking in Vrijtijdsstudies, 24 (3/4), 77-79	Paul Peeters		Boekbespreking 'Bas Amelung: chaos in toerisme'.
Discussiebijdrage over RMNO kennisagenda aan de rubriek Forum van Vrijtijdsstudies 24 (3/4), 51-53	Paul Peeters	WUR, RMNO	Titel: 'Een kennisagenda met kennislacunes'.

En Route laatste drie nummers ooit (NHTV krant voor personeel en studenten)	Paul Peeters		Drie korte columns over klimaatverandering en toerisme.
Interview in NRC Handelsblad van 12 november 2006	Paul Peeters Nico Visser	Interviewer Jan Knaapen	Artikel 'Op zoek naar een groene vakantie?'
Interview in Trouw van 8 april 2006	Paul Peeters Nico Visser	Interviewer Jan Knaapen	Artikel 'Ga niet te vaak, niet te ver en niet per vliegtuig. Toerisme en milieu'.
Ingezonden brief Trouw juli 2006.	Paul Peeters		'Vliegverslaving'.
Promotie op 6 januari	Ton van Egmond	Wageningen Universiteit, promotor Prof. Dr. J. Lengkeek	Proefschrift 'Understanding the Tourist Phenomenon. An Analysis of West-South Tourism'.
Artikel Vrijtijdsstudies Jaargang 24, 2006, no.3+4	Ton van Egmond	Vrijtijdsstudies	De westerse toerist ontleed
Presentatie onderzoeksagenda, Parijs, 08-06	Ton van Egmond	RMNO, UNWTO, UNEP, Unesco	Ppt-presentatie "Tourism as a tool for poverty alleviation"
Presentatie onderzoeksagenda RMNO, 03-11	Ton van Egmond	RMNO	Ppt-presentatie "Tourism as a tool for poverty alleviation"
Gast spreker symposium Airneth, 23-11	Ton van Egmond	Airneth	Ageing and aviation
Gast spreker DHO-dag, 30-11	Ton van Egmond	DHO	Presentatie duurzame ontwikkeling van het toerisme.
Gastheer symposium tourism as a tool for nature conservation, 14-12.	Ton van Egmond	NC-IUCN, TUI	
Presentatie tijdens de "E-CLAT Climate change and tourism conference. Theme: Tourism and Climate Change Mitigation", 11-14 June 2006, Westelbeers.	Ton van egmond	-	Paper en presentatie 'Substitutability of tourism destinations in the 'south'.

E. Omvang van de inkomsten uit contractactiviteiten en toegepast onderzoek in het verslagjaar en wijzigingen ten opzichte van de voorgaande periode

<i>Proj.nr</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Klant</i>	<i>Inkomsten</i>
	Keynote EC congres Wenen	Oostenrijkse Milieu Ministerie	1.460,80
	Move It! Congres	PriceWaterhouseCoopers	18.021,01
	Congres		12.468,35
	Keynote Congres Chamonix	Gemeente Chamonix	1.115,00
	GIS kaarten hulpdienstenbereikbaarheid	Tripconsult	344,00
	TOTAAL		33.409,16

In het verslagjaar is een aanzienlijk grotere derdegeldstroom gegenereerd dan tijdens het vorige verslagjaar.

4. Uitvoering van het werkplan van de kenniskring en wijzigingen daarin

Het werkplan uit juli 2003 en het research program uit oktober 2003 zijn richtinggevend geweest voor de activiteiten van het lectoraat STT, hoewel de oorspronkelijke breedte van het kennisgebied noopte tot enige beperkingen bij de uitvoering ervan. De doelstelling om kennis op het gebied van alle drie de soorten toerisme te genereren blijft leidend in de projecten en bij de afstudeerders. Ook de doelstelling om alle elementen van het toerisme (verblijf, vervoer en vermaak) te bestuderen is geslaagd, hoewel vanzelfsprekend een duidelijk accent op vervoer heeft geleefd, dat levert immers de grootste milieuproblemen en ligt ook vaak ten grondslag aan andere duurzaamheidsproblemen. Klimaatverandering heeft een accent gekregen bij de uitvoering van het werkplan/research program, met name de bijdrage van toerisme aan klimaatverandering. Alle middelen genoemd in paragraaf 5 en 6 van het werkplan zijn ingezet.

Ten behoeve van de verlenging van het SKO budget is een nieuw werkplan geschreven. Daarin zijn de volgende prioritaire kennisgebieden opgenomen:

Bij de strategische ontwikkeling van het lectoraat staan de volgende kennisgebieden en onderwerpen centraal:

1. **Duurzaamheidsindicatoren:** ontwikkeling van duurzaamheidsindicatoren voor milieu (ecologische voetafdruk, externe kosten, emissies van broeikasgassen, invloed op luchtkwaliteit/watergebruik, afval, geluidhinder, aantasting van natuur en landschap) en voor sociaal-culturele en sociaal-economische aspecten (*equity*, onveiligheid, *leakages*, *multiplyers*, arbeidsomstandigheden etc.).
2. **Klimaatverandering en toerisme:** verdere ontwikkeling van met name de wijze waarop de bijdrage van toerisme aan klimaatverandering kan worden verminderd. Aandacht voor de invloed van klimaatverandering op toerisme is daarbij een mogelijke motivator voor de industrie om bijdragen aan genoemde vermindering te leveren.
3. **Modellen en technieken:** door middel van de ontwikkeling van systeemdynamische modellen, dezelfde soort modellen waarmee de 'Club van Rome' indertijd in de jaren zeventig haar scenario's bouwde (Meadows et al. 1972), wordt inzicht verkregen in de relaties tussen toerisme en milieubelasting, waaronder klimaatverandering en de relaties tussen toerisme en vervoer daarin met name luchtvaart. Ook zijn dergelijke modellen te gebruiken om de ontwikkeling van bestemmingen te verklaren. Integratie van dergelijke modellen met GIS levert zowel lokaal als wereldwijd inzicht in genoemde problemen en mogelijke oplossingsrichtingen. Met behulp van scenariotechnieken en de kennis vergaard uit het bovenstaande kunnen beelden van de toekomst beargumenteerd worden opgesteld, welke een rol kunnen spelen bij beleidsvorming of bij bedrijfsontwikkelingsstrategieën.
4. **Bestemmingen, toerisme en vervoer:** verdieping van de kennis over invloed van toerisme op de ontwikkeling van bestemmingsgebieden en de rol van vervoer en bereikbaarheid daarin. Onderwerpen zijn daarbij de invloed op het milieu, op natuur en op de sociaal-culturele waarden in het gebied. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de mogelijkheden om toerisme in te zetten bij armoedebestrijding, vergroten van het sociaal/cultureel begrip en bij natuurbehoud. Een integrale aanpak vormt de basis, waarbij dus ook het vervoer als gevolg van de keuze van herkomstmarkten voor natuur en milieu worden meegenomen. Ook lokaal vervoer en recreatieverkeer vallen onder dit kennisgebied.

5. **Duurzame vormen van mobiliteit:** De relatie tussen ecologie en vervoer wordt bepaald door de keuze van vervoerwijzen, de afgelegde afstanden en het aantal verplaatsingen. Echter, de keuzen van de toerist worden weer in hoge mate bepaald door de prijs/kwaliteitverhoudingen van de verschillende vervoerwijzen en deze zijn weer deels afhankelijk van politieke besluitvorming. Vermindering van de milieubelasting kan in technische zin worden bereikt door verandering van vervoerwijze, vermindering van het aantal verplaatsingen en/of vermindering van afstanden door verandering van bestemmingskeuze. Al deze veranderingen werken direct door in de ontwikkeling van toeristische en recreatieve producten. Dergelijke veranderingen kunnen alleen ontstaan wanneer daarvoor politiek en maatschappelijk draagvlak is. Door middel van het publiceren van onderzoeksresultaten, niet alleen wetenschappelijk, maar ook in populaire media, kan het lectoraat bijdragen aan goed onderbouwde keuzes. Met name de ontwikkeling van de (goedkope) luchtvaart vormt een cruciale factor bij de mogelijkheden om tot een duurzame ontwikkeling van toerisme te kunnen komen.

Zowel nationaal als internationaal blijft de discussie over duurzame ontwikkeling van het toerisme grotendeels beperkt tot de ontwikkeling van duurzaam toerisme als niche markt. Hoewel daarbij wereldwijd nuttige informatie en interessante experimenten worden gedaan, is het van belang om het onderwerp te verbreden naar een verduurzaming van de sector als geheel. Door de aard van de problematiek is het essentieel om de vakgebieden van logistiek en verkeer- en vervoerskunde, die van tourism management, toegepaste gedragswetenschappen, en die van ecologie en milieukunde onderling te verbinden en waar mogelijk te verrijken met kennis uit de wereld van hospitality, entertainment en marketing. Afgezien van ecologie en milieukunde zijn al deze vakgebieden goed vertegenwoordigd bij NHTV." Tot zover de tekst uit het werkplan 2007.

5. Reactie op het rapport van de evaluatiecommissie

N.V.T.

6. Overzicht personele samenstelling t.w. aantal personen (lector en leden kenniskring) omvang in fte per persoon (lector en lid kenniskring) en kwaliteiten van de personen (met name de leden kenniskring) en wijzigingen daarin

Vrijwel alle kenniskringleden hebben tijdens het verslagjaar een aanstelling voor gemiddeld 0,3 fte gekregen. Dit om de output te versterken en de aandacht van de betreffende personen niet teveel te versnipperen. Ilja Simons, Adriaan Walraad en Martijn Vriethoff hebben om uiteenlopende redenen de kenniskring verlaten. Daarvoor in de plaats is als extern lid Bart Boon van CE ingehuurd (voor een onderzoek naar de impact van klimaatcompensatie voor vlieggreizen). Voorts is vanuit SLM Martin Landré toegetreden. De kenniskring van het lectoraat STT was in 2006 als volgt samengesteld:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Taakgebied</i>
Paul Peeters	Lector 0,5 FTE	Coördinatie, onderzoek milieueffecten, klimaatverandering en vervoer, bijdragen curriculum ontwikkeling, publiceren, presenteren.
Niek Beunders	Docent 0,3	Duurzame toeristische ontwikkeling van natuurgebieden en rurale gebieden. Destination Management.
Jan Willem Proper	Docent 0,1	Duurzaam vervoer, collectief vervoer, logistiek en corporate responsibility in transportation.
Onno Reichwein	Docent 0,3	Duurzaam toerisme in Azië/China. Geschiedenis en sociologie van het toerisme.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Taakgebied</i>
Martin Landré	Docent 0,3	Duurzaam vervoer, modellen, GIS.
Jos van der Sterren	Docent 0,2	Economie, financiële markten, armoede en toerisme
Jeroen Nawijn	Docent 0,3	Economie van duurzaam toerisme, armoede en toerisme, hapiness/quality of life.
Ton van Egmond	0,0	Onbezoldigd lid
Nico Visser	0,0	Onbezoldigd lid
Bart Boon (extern, CE)	Extern 0,1	Extern: klimaatcompensatie, luchtvaart.

7. De uitvoering van de begroting van het lectoraat, zowel de inkomsten (SKO-subsidie, eigen bijdrage, bijdragen van derden en overige inkomsten) als de uitgaven.

Lectoraat Sustainable Tourism and Transport van 1 januari t/m 31 november 2006			
<i>Inkomsten</i> <i>Inkomsten projecten</i>	<u>- 33.409,16</u>	<u>- 33.409,16</u>	- 33.409,16
<i>Loonkosten</i> lector Uren ondersteuning Uren kenniskring	39.883,84 25.210,21 <u>117.643,00</u>	<u>182.737,05</u>	
<i>Overige kosten</i> Reiskosten Overige materiële kosten	985,40 <u>70.992,22</u>	<u>71.977,62</u>	<u>254.714,67</u>
TOTAAL			221.305,51

Lectoraat Sustainable Tourism and Transport van 1 december t/m 31 december 2006			
<i>Inkomsten</i> <i>Inkomsten projecten</i>	<u>- 0,00</u>	<u>- 0,00</u>	0,00
<i>Loonkosten</i> lector Uren ondersteuning Uren kenniskring	3.625,80 0,00 <u>8.026,00</u>	<u>11.651,80</u>	
<i>Overige kosten</i> Reiskosten Overige materiële kosten	0,00 <u>0,00</u>	<u>0,00</u>	11.651,80
TOTAAL			11.651,80

8. Overige opmerkingen

Geen.

Bijlage: Publicaties CSTT/lectoraat

- Boon, B., Schrotten, A. & Kampman, B. E. (2006) Compensation schemes for air transport. *E-CLAT Climate change and tourism conference. Tourism and climate change mitigation*. Middelbeers: NHTV.
- van Egmond, T. (2006) *Understanding the tourist phenomenon. An analysis of 'West-South' tourism*. Wageningen: Wageningen University
- van Goeverden, C. D., Rietveld, P., Koelemeijer, J. & Peeters, P. M. (2006) Subsidies in public transport. *European Transport/Transporti Europei*, 32, 5-25.
- Landré, M, Sterren, J van der, & Simons, R (2006), GPS en GIS applicaties en analyse van grondgebruik in toerismebestemmingen in de opleiding International Tourism M and Consultancy Management (ITMC). Breda: Centre for Sustainable Tourism and Transport NHTV Internationale Hogeschool Breda.
- Nawijn, J. & van der Sterren, J., Peeters, P.M.(2006) Pro-poor, is tourism the best alternative? *Imagine There's No Countries: inequality and growth in the age of tourism. 5th International Symposium on Aspects of Tourism*, 22-23 June 2006; Eastbourne: University of Brighton.
- Peeters, P. M. (2006) Trends in European tourism transport and its impacts. *Environmentally friendly traveling in Europe. Challenges and innovations facing environment, transport and tourism*, 30 and 31 January 2006; Vienna: BMLFUW.
- Peeters, P. M. & Schouten, F. (2006) Reducing the ecological footprint of inbound tourism and transport to Amsterdam. *Journal of Sustainable Tourism*, 14 (2), 157-171.
- Peeters, P. M., Williams, V. & Gössling, S. (2006) Air transport greenhouse gas emissions. *Tourism and Climate Change Mitigation*, 11-14 June 2006; Westelbeers (NL).
- Peeters, P. M. (2006) Boekbespreking. Bas Amelung: chaos in toerisme. *Vrijetijdstudies*, 24 (3/4), 77-79.
- Peeters, P. M. (2006) Een kennisagenda met kennislacunes. *Vrijetijdstudies*, 24 (3/4), 51-53.
- Peeters, P. M. & Middel, J. (2006) Historical and future development of air transport fuel efficiency. *Transport and Climate Change (TAC)*, 25-29 June 2006; Oxford.
- Peeters, P. M.: drie columns over klimaatverandering in laatste drie En Route's.
- Peeters, P. M. en Nico Visser: interview NRC Handelsblad door Jan Knaapen, 12 november, p55 ('Op zoek naar een groene vakantie?').
- Peeters, P. M. en Nico Visser: interview Trouw door Jan Knaapen, 8 april, ('Ga niet te vaak, niet te ver en niet per vliegtuig. Toerisme en milieu').
- Peeters, P. M., Ingezonden brief 'Vliegverslaving', Trouw, juli 2006.
- Portegies, A., de Jong, L., Prent, E., van Dun, M. en Peeters, P.M. (2006) *Case study Tourism and Hospitality. Study of the obstacles to transnational mobility of apprentices and other young people in initial vocational training and of how these obstacles can be surmounted*. Breda: NHTV CSTT.